

Gaarummaa fi Faaydalee Duâ€™aayi

Description

Duâ€™aayin Rabbii faarfamaa taâ€™e biratti gocha garmalee kabajamaa taâ€™eedha. Faaydalee duâ€™aayi keessaa muraasni isaanii kanneen armaan gadiiti.

1. Duâ€™aayin mataan isaatu ibaadadha

Akkuma yeroo darbee eerame, Ergamaa Rabbii (SAW) akkana jedhan:

«أَلَا تَدْرِي أَنَّ دُعَاءَ الْعِبَادِ لِرَبِّهِمْ أَوْفَىٰ بِرَأْسِ الْمَلَأَةِ مِنَ الْفَيْءِ»

«Duâ€™aayin Ibaadadha.»

Duâ€™aayin gabrichaa fi Gooftaa waan wal-qabsiisuuf hojiiwwan ibaada garmalee gaarii taâ€™an keessaa tokko akka taâ€™etti ilaalun ni dandaâ€™ama. Namtichi yommuu duâ€™aayi godhu hiyyummaa, dadhabinna, haajaa fi dhiphina isaa Gooftaa Dureessa fi Jabaa taâ€™etti himachaa jira. Kuni immoo gabricha Gooftaa isaatif akka gadi of qabuu fi salphatu taasisa. Gooftaaf of gadi qabuu fi itti warwaachun immoo dhuka ibaadati. Kanaafi duâ€™aayin ibaadadha kan jedhameef.

2. Duâ€™aayin mallattoo imaana nama tokko agarsiisa

Namtichi yommuu duâ€™aayi godhu Rabbitti amanu isaa agarsiisa. Kana jechuun Rabbiin jiraachu fi Gooftaa dhugaa taâ€™uu ni amana. Akkasumas, kan kadhatamuu fi gabbaramu Rabbiin qofa akka taâ€™e, Maqoolee fi amaloota guutu kan qabu Rabbiin akka taâ€™e ni amana, Inni kadhaa gabrichaa awwaachu fi deebii deebisuufii waan dandaâ€™uf. Kanaafi, duâ€™aayin gocha ibaada keessaa isa guddaa kan taâ€™eef. Yommuu Rabbiin ala wanta biraa duâ€™aayi kadhatan, shirkii ifa bahe taâ€™a.

3. Duâ€™aayi gochuun Rabbiif ajajamuudha

Rabbiin Qurâ€™aana keessatti akkana jedha:

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْمُوا لِلَّهِ ذُلًّا خَوْفًا وَبُخْلًا وَخَشْيَةً وَأَعِيزُوا لِلَّهِ عَدُوِّكُمْ فَذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ»

«Masjiida hunda biratti fuula keessan [ibaadaf gara Isaa] sirreessaa. Amanti Isaaf

qulqulleessun Isa gabbaraa (kadhaa).» Suuratu Al-Aâ€™araaf 7:29

Ammallee Rabbiin (subhaanahu wa taâ€™aala) akkana jedha:

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْمُوا لِلَّهِ ذُلًّا خَوْفًا وَبُخْلًا وَخَشْيَةً وَأَعِيزُوا لِلَّهِ عَدُوِّكُمْ فَذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ»

«Gooftan keessan ni jedhe, «Na kadhaa isiniifan awwaadhaa.» Suuratu Al-Ghaafir 40:60

Kanaafu, duâ€™aayin gochuun ilmi namaa Rabbiif ajajamaa jiraa jechuudha.

Nama duâ€™aayi godhu Rabbiin mindaa ni kafalaaf, osoo duâ€™aayin isaa fudhatama argachuu

baatteyyu. Sababni isaas, ajaja Rabbii waan tole jedheef.

4. Rabbiin nama du'aa aayi godhutti dhiyoodha

Rabbiin Qur'aana keessatti akkana jedha:

U'U'ZØYU•Ø°U'ZØS Ø³U'ZØEÜZÜ, ÜZÜfÜZ Ø¹Ü•Ø°U'ZØSØ°ÜÜS Ø¹ÜZÜ†Ü•Ü•ÜS Ü•ÜZØYU•
Ü†Ü•Ü•ÜS Ü, ÜZØ±Ü•ÜSØ°ÜE Ü– ØEÜ•Ø–Ü•ÜSØ°Ü•Ø°ÜZØ¹Ü•Ü•ÜZØ©ÜZ
ØSÜ, Ø°Ü•ÜZØSØ¹Ü•ØYU•Ø°U'ZØS Ø°ÜZØ¹ÜZØSÜ†Ü•Ü– Ü•ÜZÜ, Ü'ÜSÜZØ³Ü•Ø°ÜZØ–Ü•
ÜSØ°Ü•Ü•ØS Ü, Ü•ÜS Ü•ÜZÜ, Ü'ÜSÜ•Ø°ÜÜ Ü•Ü†Ü•Ü•ØS Ø°Ü•ÜS Ü, ÜZØ¹ÜZÜ, Ü•ÜZÜ†Ü•Ü Ü'
ÜSÜZØ±Ü•Ø°Ü•Ü•Ü†ÜZ

â€œYeroo gabroonni Kiyya waaâ€™ee Anaa si gaafatan, â€œDhugumatti Ani isaanitti
dhiyoodha.â€• [Jedhiin]. Kadhaa kadhataatiif yeroo inni Na kadhate Nan awwaadha. Akka
qajeelaniif jecha Naaf haa awwaatani; Nattis haa amanani.â€• (Suuratu Al-Baqaraa 2:186)

Kanaafu, Rabbiin gabroota Isaatti dhiyoo fi yommuu Isa kadhahan kadhaa isaanii kan jala awwaatudha.
Aaya tana keessatti Rabbiin gabrootatti dhiyaachu erga dubbateen booda waaâ€™ee du'aa aayi
(kadhaa) kaase. Kuni immoo du'aa aayin karaa namni tokko gara Rabbii itti dhiyaatu fi Rabbiin isatti
dhiyaatu akka taâ€™e agarsiisa.

5. Du'aa aayin karaa xiyyeeffannoo Rabbii itti argannuudha

Rabbiin akkana jedha:

Ü, Ü•Ü, Ü' Ü ÜZØS ÜSÜZØ¹Ü•Ø°ÜZØEÜ•Ø°Ü•ÜfÜ•Ü Ü' Ø±ÜZØ°Ü•Ü•ÜS Ü, ÜZÜÜ•Ü, ÜZØS
Ø°Ü•Ø¹ÜZØSØ°Ü•ÜfÜ•Ü Ü' Ü– Ü•ÜZÜ, ÜZØ°Ü' ÜfÜZØ°Ü•ÜZØ°Ü•Ø°ÜÜ Ü' Ü•ÜZØ³ÜZÜÜ•Ü•
ÜZ ÜSÜZÜfÜ•Ü•Ü†Ü•Ü, Ü•Ø²ÜZØSÜ Ü•ØS

Jedhi â€œOdoo kadhaan (du'aa aayin) keessan jiraachu baate, silaa Gooftaan kiyya homattu isin
hin lakkaaâ€™u ture. Dhugumatti isin sobsiiftani jirtu. Kanaaf, adabni [isiniif qophaaâ€™e] kan
yeroo hundaa isin waliin jiraatu taâ€™a.â€• Suuratu Al-Furqaan 25:77

Al-Shawkaani akkana jedha, â€œRabbiin (subhaanahu wa taâ€™aala) ibaada nama kamiittu haajaa akka
hin qabne ifa godha. Ibaadatti kan isaan ajajeef matama ofii akka fayyadaniif. Jechi Arabiffaa maa
yaâ€™abaâ€™u jedhu hiika kana qaba: â€œIsaaf haajaa hin qabu ykn sadarka wayiitu na biratti hin
qabu.â€• Kanaafu, hiikni Aaya, â€œOsoo Rabbiin kadhachuu baattanii, silaa Inni isiniif haajaa hin qabu,
wayiitu isin hin lakkaaâ€™u.â€• taâ€™a.â€• (Fath Al-Qadiir, 3/121)

Wanti dagatamu hin qabne asitti du'aa aayin gosa lama. Isaanis du'aa al-Masâ€™alah (du'aa aayi
gaafi ykn kadhaa) fi du'aa al-ibaadah (du'aa aayi ibaada). Du'aa al-Masâ€™alah yommuu
jennuu namtichi faayda wayii argachuuf ykn miidhan isarra akka kaâ€™u Rabbiin kadhachuu jechuudha.
Fakkeenyaaf, â€œYaa Rabbii addunyaa fi aakhiratti waan gaarii naaf kenni.â€• Yoo jedhe kuni du'aa
al-Masâ€™alaa (du'aa aayi gaafi) jedhama.

Du'aa al-Ibaadah (du'aa aayi ibaada)- gochi ibaada kamiyyuu du'aa aayi kana jalatti ramadama.
Yommuu muâ€™iminni Rabbiin faarsu, salaata salaatu fi gochoota gaggaarii Rabbiin biratti jaallatamoo
taâ€™an hojjatu, â€œYaa Rabbii gocha ibaada kana kan hojjadhuuf Ati hundarra Jabaa fi abbaa aangoo
waan taatefi. Faarun hundi Siif taâ€™a. Yaa Rabbii hojii kana narraa qeebali (ol fuudhi).â€• jechaa jira.
Kanaafu, yommuu namtichi Alhamdulillah, ykn subhaanallah jedhu du'aa al-ibaadah gochaa jiraa
jechuudha. Akkasumas, salaannis, zakaas kennunis fakkeenya du'aa al-ibaadahti. (Yommuu namtichi

hojii ibaada kanniin hojjatu , â€œYaa Rabbii narraa qeebali.â€• Jedhe kadhataa jira.) Gosoonni duâ€™aayi lamaan kunniin wal keessa kan galanii fi hariiroo cimaa kan qabaniidha.

Gara mata duree keenyatti yommuu deebinu, namoonni Rabbiin wayitti lakkaaâ€™u fi sadarkaa Isa biratti qaban warroota amananii fi duâ€™aayi godhanii jechuudha.

6.Duâ€™aayin Arjoominna Rabbii agarsiisa

Maqoolee Rabbii keessaa tokko al-Kariim (Yeroo hundaa Arjoomaa)dha. Wanti uumame hundi halkanii guyyaa, ganamaa galgala Rabbiin ni kadhatu. Innis ni kennaaf. Sababa kanaaf, duâ€™aayin Arjoominna Rabbii daangaa hin qabne agarsiisa.

ÛŠÛŽØ³Û’Ø£ÛŽÛ,Û•Û‡Û•Û ÛŽÛ† Û•Û•ÛŠ Ø§Û„Ø³Û•ÛŽÛ ÛŽØ§Û•ÛŽØ§ØªÛ•
Û•ÛŽØ§Û„Û•Ø£ÛŽØ±Û•Ø¶Û•ÛŠ ÛƒÛ•Û„Û•ÛŽ ÛŠÛŽÛ•Û•Û Û•Û‡Û•Û•ÛŽ Û•Û•ÛŠ
Ø•ÛŽØ£Û•Û†Û•

â€œWanti samii fi dachii keessa jiru hundi Isa kadhata. Guyyaa hundaa Inni hojitti jira.â€• Suuratu Ar-Rahmaan 55:29

7.Duâ€™aayin mallattoo of gadi qabuutiâ€“ namni yommuu duâ€™aayi godhu dadhabinna, dhiphinnaa fi rakkinna ofii Rabbi Dureessaa fi Jabaa taâ€™etti himachuun of qadi qaba.

8.Duâ€™aayin dallansuu Rabbii namarraa deebisa- Abu Hureeyraa irraa akka odeefametti Ergamaan Rabbii (SAW) akkana jedhan:

â€œÛ•ÛŽÛ†Û•Û„ÛŽÛ Û’ ÛŠÛŽØ³Û’Ø£ÛŽÛ,Û•ÛŠÛ„Û„Û•ÛŽÛ‡ÛŽ ÛŠÛŽØªÛ•Û¶ÛŽØ“Û•
Ø•ÛŽÛ„ÛŽÛŠÛ•Û‡Û•â€œâ€•

â€œNamni Rabbiin hin kadhane, Rabbiin isatti ni dallana.â€• [Jaamiâ€™a at-Tirmizi 3373](#)

Sababni kanaa, namtichi yommuu duâ€™aayi dhiisu, gocha ibaada isa kabajamaa taâ€™e dhiisaa jira. Dabalataan, of jajuu ykn miira of-gahuu (self-sufficiency) irraa kan kaâ€™e duâ€™aayi kan dhiisu yoo taâ€™e, kuni dhugumatti, Rabbitti kafaruu taâ€™e.

Hadiisa kana ilaalchise walaleessan tokko akkana jedhe:

Rabbiin sitti dallanaa yoo Isa kadhachuu dhiiste

Ilmi Adam ni dallanaa yoo kadhaa itti baayâ€™iste

9.Duâ€™aayin karaa ibidda irraa ittiin baraaramaniidha

Aâ€™ishaan (Rabbiin ishii irraa haa jaallatu) waaâ€™ee nama waan gaarii hojjataa ture garuu Islaama hin fudhanne ilaalchise Ergamaa Rabbii (SAW) gaafatte. Ishiin akkana jette, â€œYaa Ergamaa Rabbii! Ibn Judâ€™aan yeroo jaahilummaa (wallaalummaa) firoota isaa kunuunsa fi hiyeeyyi nyaachisaa ture. Gochi isa kuni isa ni fayyadaa?â€• Ergamaan Rabbiis (SAW) akkana jechuun deebisan:

Lakki, yaa Aâ€™ishaa! â€œYaa Allaah! Guyyaa Murtii cubbuu kiyya naaf araarami.â€• jedhe waan hin beeknef.â€• (Sahiih Muslim)

Kanaafu, hadiisa kana keessatti Ergamaan Rabbii (SAW) ibn Judâ€™aan hojii gaarii isaatirraa homaa akka hin fayyadamne fi ibidda Jahannam akka seenu Aâ€™ishatti beeksisan. Sababni isaas, Rabbiin akka araamuuf duâ€™aayi gonkumaa hin goone. Hadiisni kuni ibn Judâ€™aan Islaama kan hin fudhanne taâ€™uu ni akeeka. Garuu Islaama fudhachuun (qeebaluun) Rabbiin irraa araarama akka kadhatan nama kan dirqisiisu waan taâ€™eef Ergamaan Rabbii (SAW) Islaama fudhachuu dhiisu duâ€™aayi dhiisun wal-qixxeessan.

Author

admin